

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 72.795/1
van 19 januari 2023

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwater, tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010 tot bepaling van stedenbouwkundige handelingen waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juli 2013 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater’

Op 21 december 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwater, tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010 tot bepaling van stedenbouwkundige handelingen waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juli 2013 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 12 januari 2023. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Chantal BAMPES en Wouter PAS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Katrien DIDDEN, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 19 januari 2023.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

2.1. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt tot de vaststelling van een nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwater (aan te halen als: “de Hemelwaterverordening van 2022”¹). Deze gewestelijke verordening komt in de plaats van de gewestelijke stedenbouwkundige verordening ‘inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater’ zoals vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 5 juli 2013, die wordt opgeheven (artikel 20 van het ontwerp).

2.2. Met de nieuwe hemelwaterverordening wensen de stellers van het ontwerp rekening te houden met de evoluties inzake klimaat, waardoor hevige piekregenval en lange periodes van droogte vaker voorkomen en waarbij het uitgangspunt “vasthouden, bergen en pas in laatste instantie afvoeren van water” behouden blijft.

Hiertoe wordt de verordening ook van toepassing op het openbaar domein, met enkele uitzonderingen (artikel 4), worden de minimale volumes van de hemelwaterputten bij nieuwbouw of herbouw opgetrokken en gekoppeld aan de horizontale dakoppervlaktes (artikel 7), wordt ook bij verbouwing met werken aan de afwatering of uitbreiding van bestaande gebouwen, de plaatsing van een hemelwaterput verplicht (artikel 7), wordt de verplichting ingevoerd om het opgevangen hemelwater maximaal te gebruiken voor toepassingen waar geen drinkwaterkwaliteit voor nodig is (artikel 7, § 4), wordt de minimale perceelgrootte vanaf wanneer infiltratievoorzieningen dienen te worden aangelegd, gevoelig verkleind van 250 m² naar 120 m² (artikel 8), wordt het buffervolume en de infiltratieoppervlakte van de verplichte infiltratievoorziening vergroot (artikel 8), wordt het buffervolume voor grote verharde oppervlakten, wanneer om technische redenen geen infiltratievoorziening kan worden aangelegd, vergroot (artikel 9), en wordt de mogelijkheid ingevoerd om verplichtingen met betrekking tot hemelwater collectief op te nemen (artikel 11).

Vermits het te nemen besluit ook van toepassing zal zijn op heel wat van vergunning vrijgestelde en meldingsplichtige handelingen, wordt het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010 ‘tot bepaling van stedenbouwkundige handelingen waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is’ gewijzigd, teneinde erin een aantal bijkomende voorwaarden toe te voegen (artikelen 13 tot 18).

2.3. Het te nemen besluit is bedoeld om in werking te treden op 4 september 2023. Het zal niet van toepassing zijn op vergunningsaanvragen en meldingen die voor deze datum worden ingediend en evenmin op van vergunning vrijgestelde handelingen die voor deze datum zijn

¹ Zie artikel 1 van het ontwerp.

aangevat (artikel 21). Voor het openbaar domein wordt in een aangepaste inwerkingtreding voorzien waardoor de verplichtingen die voortvloeien uit het te nemen besluit pas van toepassing zullen zijn op aanvragen voor een omgevingsvergunning ingediend vanaf 7 januari 2025 (artikel 22).

3. Artikel 2.3.1, eerste lid, 1°, 4° en 9°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO) bepaalt dat de Vlaamse Regering gewestelijke stedenbouwkundige verordeningen kan vaststellen die de nodige stedenbouwkundige voorschriften bevatten om onder meer te zorgen voor “(...) de beveiliging tegen brand en overstroming”, “de aanleg van voorzieningen, met name (...) de opvang van afvalwater en regenwater” en “de maatregelen inzake (...) het waarborgen van een adequate waterhuishouding”. Die bepalingen vormen een voldoende rechtsgrond voor het merendeel van de ontworpen artikelen.

Voor de ontworpen wijzigingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010 (artikelen 13 tot 18 van het ontwerp) wordt rechtsgrond geboden door artikel 4.2.3, eerste lid, VCRO.

De rechtsgrond voor het bepalen van de termijn van vierentwintig maanden in artikel 19 van het ontwerp, is te vinden in artikel 2.3.2, § 1, tweede lid, en § 2, derde lid, VCRO.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

4. Om in overeenstemming te zijn met hetgeen *sub* 3. in verband met de rechtsgrond is opgemerkt, dient in de rubriek “Rechtsgrond” in de aanhef van het te nemen besluit de verwijzing naar artikel 2.3.1, eerste lid, 3° VCRO te worden vervangen door een verwijzing naar artikel 2.3.1, eerste lid, 1°, 4° en 9°, VCRO, en dient een verwijzing naar artikel 2.3.2, § 1, tweede lid, en § 2, derde lid, VCRO te worden toegevoegd.

Artikel 4

5. Het laatste lid van artikel 4 van het ontwerp bepaalt dat handelingen die volledig vrijgesteld zijn van vergunning op basis van artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010, niet onder de toepassing van het te nemen besluit vallen, maar wel worden uitgevoerd conform “de code van goede praktijk voor het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van rioleringsystemen”.

Wellicht wordt gerefereerd aan het ministerieel besluit van 20 augustus 2012 ‘tot vaststelling van een code van goede praktijk voor het ontwerp en de aanleg van rioleringsystemen’ in uitvoering van artikel 2.3.6.3, § 3, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 ‘houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne’.

In het belang van de duidelijkheid van de regelgeving verdient het aanbeveling de verwijzing te vervolledigen in de hiervoor aangegeven zin.

Artikel 12

6. In het eerste lid dient de datum van het decreet ‘betreffende de omgevingsvergunning’, te worden gecorrigeerd. Bijgevolg schrijve men “25 april 2014” in plaats van “14 april 2014”.

Artikel 16

7. De wetshistoriek van artikel 5.2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010 dient te worden aangevuld met de laatste wijziging van dit artikel bij het besluit van de Vlaamse Regering van 25 november 2022.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME